

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

II. Obiectiones Onuphrij refellit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

nium ipsorum Electorum, quorum publicæ literæ scriptæ anno M. CC. LXXIX. Romæ exstant authenticæ, in iis enim literis fatentur ipsi, iam olim à sede Apostolica Electores Imperij in Germania constitutos. non est autem credibile, per eam vocem (olim) eos intelligere voluisse tempora Gregorij X. aut Concilij Lugdunensis, cùm epistola scripta sit tantùm quatuor annis post obitum Gregorij, quinque verò post Concilium Lugdunense. neque illud hoc loco prætereundum videtur, eos Principes qui epistolam iam dictam scripserunt, aut omnes, aut certè eorum aliquos vixisse ante obitum Friderici II. cùm inter Friderici obitum, & tempus epistolæ anni tantùm 29. intercesserint. Itaque vndique Onuphrij atque Auentini iudicium non modò falsitatis manifestæ, verùm etiam intolerandæ temeritatis arguitur.

CAPVT II.

Obiectiones Onuphrij refellit.

SED occurrit Onuphrius, ac duobus grauissimis argumentis cùm sententiam nostram refellit, tum suam corroborat. In primis illud adducit: quod si verum esset, quod nos defendimus, Gregorij V. atque Othonis III. tempore, Electores Imperij constitutos; incredibilis negligentia accusandi essent plurimi scriptores, qui rem tantam silentio inuoluerunt. nihil enim de hac re Vitichindus, nihil Luithprandus, nihil Lambertus, nihil Rhegino, nihil Marianus, nihil Otho Frisingensis, nihil Abbas Urspergensis, nihil Sigebertus, nihil alij veteres scripserunt. Deinde percurrit electiones Imperatorum ab Othone III. vsque ad Fridericum II. ac demonstrat eos electos fuisse non à septem dumtaxat Principibus, sed ab omnibus quotquot ex Germania & Italia interesse voluissent. cuius demonstrationis hinc breuem subiiciam summam. Henricum secundum Regem, sed Imperatorem primum, qui Othoni tertio proxime successit, electum ab omnibus totius regni primoribus scribit Otho Frisingensis lib. 6. capite 27. Chunradum item Regem secundum, & primum Imperatorem, communi

eccc 3

omni-

omnium procerum consensu electum scribit idem Otho Frisingensis lib. 6. cap. 28. nec non Abbas Urspergensis in Chronico anni M. XX V. vbi inter alios Electores numerat Episcopum Bambergensem. Henricum I V. Regem, tertium Imperatorem electum ab Episcopis, ac Principibus Germaniæ, scribit Abbas Urspergensis in Chronico anni M. L I I. Henricum V. Regem Imperatorem quartum electum ab vniuersis totius Imperij Romani Principibus, tum Ecclesiasticis, tum Laicis, qui duo & quinquaginta numerabantur, scribit Abbas Urspergensis in Chronico anni M. C. V I. vbi etiam addit, solum abfuisse Saxoniam Ducem, nec tamen vllam rationem eius absentiam habitam esse dicit. Lotharium II. electum ab Archiepiscopis duobus, Episcopis octo, Abbatibus permittis, & eminentioribus aulae regalis Primatibus, scribit continuator Sigeberti in Chronico anni M. C. XX V I. quo tempore auctor ille florebat. Chunradum III. Regem, secundum Imperatorem, electum à multis Principibus, non vocato Duce Saxoniam, & Duce Noricorum, vacante etiam sede Moguntina, scribit Otho Frisingensis lib. 7. cap. 22. Fridericum I. ab omnibus totius Germaniæ Principibus electum, scribit Otho Frisingensis lib. 2. de rebus gestis Friderici cap. 1. Philippum à Sueuis, & Saxonibus, & Bauaris, & Bohemis, & Principibus quamplurimis Rheni electum, scribit Abbas Urspergensis in Chronico. Othonem I V. à Colonienfibus, & Argentinensibus, aliisque nonnullis electum; scribit idem Abbas in eodem loco. Fridericum II. adhuc puerulum ab Alemanniæ Principibus penè omnibus viuentem patre electum; ac deinde rursus in schismate aduersus Othonem quartum à Rege Bohemiam, Duce Austriae, Duce Bauariae, Lantgrauio Thuringiae, aliisque plurimis Principibus electum, scribit idem auctor ibidem.

Hæc sanè argumenta, negare non possum quin graui sint, & nullo modo à viris prudentibus contemnenda: quanquam ad eam controuersiam, quam nos præcipuè explicandam suscepimus, nihil ferè pertineant. nos enim (vt supra diximus) non multum laboramus, vtrum Gregorius V. an Decimus, an aliquis alius ius eligendi Principem certis Electoribus dederit; modò qui id fecit, Romanus Pontifex fuerit: quod quidem

dem paulò pòst aduersus Illyricum clarissimè demonstrabimus. tamen autem ad causam nostram parum faciat definire, utra verior sit opinio, ea ne, quæ Gregorium V. auctorem facit eius decreti; an illa, quæ alteri cuidam Pontifici rem totam tribuit: quia tamen prior opinio verior est, nitentur eam paucis explicare.

Igitur ex iis quæ dicta sunt, vnum exploratum ac certum haberi debet; alterum in quæstionem vocari potest. Exploratum ac certum haberi debet, sanctionem illam de Electoribus non tempore Friderici secundi, sed annis plus ducentis ante Imperium Friderici, factam esse. Nam cum soli Auentinus atque Onuphrius, qui hoc nostro seculo scripserunt, eam sanctionem editam esse dicant post obitum Friderici secundi; contrà verò sanctus Thomas, beatus Augustinus Triumphus, Martinus Polonus, Henricus Hostiensis, auctor in-nominatus Henrici æqualis, Lupoldus Bambergensis, Aluarus Pelagius, Ioannes Villanus, ipsi denique Electores Principes, qui vel Friderico secundo viuentē, vel paulò pòst eius obitum scripserunt, constanter affirmant, eandem illam sanctionem non esse editam suo tempore, sed ante annos plus ducentos; nec vllus omnino inueniatur auctor antiquus, qui eam sanctionem post obitum Friderici I. editam significauerit: quis non videt Onuphrium & Auentinum maluisse temerè diuinare, quàm rem certam, & exploratam ab idoneis testibus accipere.

Quod in quæstionem vocari potest, illud est, vnde factum sit, ut tot Imperatores post Orthonem III. ab Electoribus multo pluribus quàm septem electi fuisse inueniantur. Ad quam sanè quæstionem duplex responsio adhiberi potest. Prima responsio est, plures omnino quàm septem ad electionem conuenire solitos; sed qui non tam eligerent, quàm à Septem-viris electum agnoscerent, ei que præsentia sua fauerent. nam hoc etiam tempore multo plures conueniunt ad electionem, quàm septem, & omnium habetur ratio; licet soli Septem-viri propriè ius habeant eligendi.

Quod autem in argumento Onuphrij dicitur, in Henrici V. & Chunradi III. electione Ducem Saxonie non adfuisse,

cccc 4

verum

verum est quidem; sed non potest inde colligi, non fuisse Ducem Saxoniae unum ex numero Septem-virum Electorum, Abbas enim Wispergensis disertis verbis scribit, in electione Henrici V. Ducem Saxoniae non adfuisse, quod senectute impediretur. ex quo intelligimus, eum adesse debuisse, & vel per Legatos, aut epistolam adfuisse; vel certè iuri suo cessisse. In electione autem Chunradi III. scribit Otho Frisingensis loco notato, Ducem Saxoniae, qui expectatus non fuerat, eam electionem pro illegitima atque irrita habuisse: quamuis postea pro bono pacis assensum præbuerit, & electionem factam suo etiam calculo confirmauerit.

Altera responsio esse posset sanctionem illam à Gregorio V. Pontifice, Othone III. Imperatore consentiente factam esse; sed non continuò omnes partes eius decreti in mores induci potuisse. quatuor enim eius decreti videntur esse partes vna, vt non hereditate, sed electione ad Imperium veniatur. altera, vt soli Principes, non etiam populus eligat. tertia, vt ij Principes Germani sint, ad quos nimirum initio translatum Imperium fuerat. postrema, vt non omnes Principes Germani, sed sex dumtaxat aut septem Imperatorem eligant. Et quidem pars prima iam antea in usu esse cœperat, sed tunc nimirum sanctione stabilita esse videtur. nam in familia Caroli Magni Imperium hereditarium fuerat vsque ad Ludovicum Arnulphi Imperatoris filium: deinceps electio locum habuit veruntamen certum decretum, vt electione dumtaxat, non propagatione naturali ad Imperium veniatur, nullum legitur existisse ante Othonis III. tempora. meminit huius rei Otho Frisingensis lib. 2. de rebus gestis Friderici I. cap. 2. Id iuris, inquit, Romani Imperij apex, videlicet non per sanguinis propagationem, sed per Principum electionem Reges creare, sibi tanquam ex singulari vendicat prærogatiua. meminit eiusdem Innocentius III. Pontifex in epistola supra notata ad Ducem Thuringiae, vbi monet Principes, vt caueant, ne ius suum eligendi Regem Romanorum amittant, si sapius filios parentibus in Imperio succedere patiantur.

Altera itè decreti illius pars continuò à morte Othonis III. usu recepta est. nam vsque ad illud tempus, non soli Principes, sed vniuersus populus ad electionem conuenire solitus erat.

Chunra-

Chunradum enim, qui Ludouico Arnulphi Imperatoris filio successit, omnis populus Francorum & Saxonum elegit, teste Vitichindo lib. 1. rerum Saxoniarum, & Luithprado lib. 2. cap. 7. rerum in Europa gestarum. Heinricum successorem Chunradi ab omni populo Francorum & Saxonum Regem creatum, scribit idem Vitichindus in eodem libro. Othonem Magnum, Henrici Regis filium, ab vniuerso populo electum, Vitichindus lib. 2. eiusdem operis testatur. Othonem II. Regem appellatum ab omni populo, omnibusque proceribus, scribit continuator Rheginonis in Chronico anni DCCCC. LXI. Othonem III. Regem creatum à Germanis, qui tum frequentes Romæ aderant, vbi paulò antè Otho II. obierat, testatur Platina in vita Benedicti VII. Deinceps autem (quod sciam) electioni populus nunquam interfuit, sed valuit decretum, vt soli Principes Regem eligerent.

Tertia porro pars, vt soli Germani, non etiam Itali interessent, diu postea vim suam obtinuit. & quoniam hoc loco Illyricus more suo mendacia admiscet, paucis ea refutanda sunt. sic igitur ille pag. 130. *Illud, inquit, non possum bona conscientia reticere, nequaquam probandum esse, quòd Onuphrius iste indicans, quinam ab initio ante constitutos septem electores Imperatores elegerint, primo loco inter illos vetustiores Electores nominat Pontificem, seu eius Legatos: secundo Comitem Taurinensem, & Marchionem Montis ferrati; quibus in genere addit, & alij quidam Itali: postea demum illis adiungit omnes Principes Germania. Hanc suam enumerationem cum profiteatur se veterum Historicorum testimoniis probare velle, proferatq; multorum dicta; nec vnus quidem ex illis, vel Pontificem, aut Pontificis Legatos, vel aliquem Italicum Principem Imperatorum electioni interfuisse testatur: sed tantum Germanicos Principes, omnes vno ore testantur elegisse Imperatorem.]* Ego verò nunquam credidissem, Illyricum tam fuisse mendaciorum amicum, vt etiam diceret, se non potuisse bona conscientia ea reticere, quæ sunt mendacia manifesta. quid enim hoc aliud significat, nisi non potuisse eum bona conscientia non mentiri? Audi enim veteres Historicos inter Electores Imperatoris modò Romanum Pontificem, modò eius Legatos, modò Italicos Principes numerantes. Abbas

Vrſpergenſis in Chronico anni M.LIII. Filium, inquit, ſuum
 Heinricum, Romani Pontificis, cunctorumque Pontificum,
 & Principum regni ELECTIONE Regem conſtituit. Con-
 tinuator Sigeberti in Chronico anni M. C. XXVI. Menſe Au-
 guſto, inquit, Legati Apoſtolicæ Sedis, & Archiepiſcopi cum
 Episcopis & Optimatibus Imperij ex condicō conuenien-
 tes Moguntia, conſultant ſibi & toti Romano Imperio de
 ſubſtituendo Rege. Lotharius Dux Saxonum, vir ſapiens, &
 induſtrius, & Eccleſiaſtico iuri deuotus, præpotens diuitiis,
 & victoriis omnium conſenſu ELIGITUR. Otho Friſingen-
 ſis lib. 2. de rebus geſtis Friderici I. cap. 1. Anno, inquit, ab
 Vrbe condita M. DCCC. ab Incarnatione verò Domini M.C.
 LII. decedente ab hac luce, vernali tempore, id eſt, ſexta feri-
 a proxima, vt dictum eſt, poſt caput Ieiunij, in ciuitate Bam-
 bergenſi piſſimo Rege Chunrado III. Nonas Martij, id eſt,
 tertia feria poſt Oculi mei, in oppido Franconefurt, de tam
 immenſa Tranſalpini regni latitudine vniuerſum (mirum
 dictu) Principum robur, non ſine quibuſdam ex Italia Baro-
 nibus, tanquam in vnum corpus coadunari potuit, vbi cum
 de eligendo Principe Primates conſultarēt (nam id iuris Ro-
 mani Imperij apex videlicet non per ſanguinis propagationem
 deſcendere, ſed per Principum electionem Reges crearentur
 tanquam ex ſingulari vendicat prærogatiua) tandem ab om-
 nibus Fridericus Sueuorum Dux, Friderici Ducis filius, peti-
 tur, cunctorumque fauore in Regem ſublimatur. Hæc illu.
 Idem Otho Friſingenſis lib. 7. Hiſt. cap. 22. Chunradum, in-
 quit, Imperatoris Heinrici ſororium, præſente Theoduno
 Episcopo Cardinali, ac S. R. E. Legato, Summi Pontificis, ac
 totius Romani populi, vrbiumque Italiae aſſenſum promittente,
 nonageſimum tertium ab Auguſto Regem creant. Hæc illu.
 Habemus igitur Romanum Pontificem per ſe, vel per Le-
 gatos, necnon Italicos Principes cum Germanis aliquando
 electioni interſuiſſe. Poſtea tamen, vt diximus, paulatim ſolis
 Germanis Principibus id iuris relictum eſt, vt Regem Roma-
 norum eligerent; Romanus autem Pontifex, electione con-
 firmata, eundem ad Imperium promoueret; vt Innocentius
 III. apertiffimè conſitetur in epiſtola ad Ducem Thuringia,
 vnde exſtat cap. Venerabilem, de electione.

Poſtre-

Postremam decreti illius partem, quæ numerum Electorum ad septenarium redigit, post electionem Friderici II. vsu recipi cœptam esse constat ex omnibus Historicis, qui post illa tempora scripserunt. Credibile verò est, constitutionem istam, quatenus excludebat omnes Principes ab electione, septē duntaxat exceptis, ideo nō fuisse initio admissam, quia odiosa erat, & nec Principes facillē se patiebantur excludi, nec Imperator audebat tot Principes sibi infestos reddere: sed tamen occasione schismatum, quæ temporibus Friderici II. in Imperio quotidie exoriebantur, tandem aliquando omnium consensu esse receptam.

CAPVT III.

Electores Imperij non ab Othone III. Imperatore, sed à Gregorio V. Pontifice Maximo institutos ostendit.

Sed iam Auentino, atque Onuphrio dimissis, ad Illyricum veniamus. Institutos igitur septem Electores antiquis temporibus non negat Illyricus; id vnum negat, eam constitutionem Summi Pontificis auctoritate factam esse, remque rotam Imperatori adscribit. Nos contrā summam rei Pontifici Maximo tribuimus, etsi consensum quoque Imperatoris adhibendum non negamus. Quia verò quæstio Historica est, atque à testium idoneorum fide & multitudine pendet, proferamus nos primū testes nostros, deinde quid Illyricus adferat videamus.

Primus igitur testis sit Innocentius III. quem Illyricus pag. 120. testem esse dicit omni exceptione maiorem. is enim disertis verbis testatur, à Sede Apostolica ad certos Germaniæ Principes potestatem eligendi Regis Romanorum peruenisse. *Verūm* (inquit in epistola ad Ducem Thuringiæ, vnde exstat cap. Venerabilem, de electione) *illis Principibus ius & potestatem eligendi Regē, in Imperatorē postmodum promouendum*